

PIT

Komentarz

Monika M. Brzostowska, Patrycja Kubiesa

KOMENTARZE

WYDANIE **2**

PIT

Komentarz

Monika M. Brzostowska, Patrycja Kubiesa

KOMENTARZE

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

WYDANIE

2

Stan prawny na 15 marca 2023 r.

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Kinga Zając

Opracowanie redakcyjne
Trzy kropki Joanna Maź

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-191-9
2. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

USTAWA

z dnia 26 lipca 1991 r.

o podatku dochodowym od osób fizycznych

(Dz.U. z 2022 r. poz. 2647; zm.: Dz.U. z 2022 r. poz. 2687, poz. 2745; z 2023 r. poz. 28,
poz. 185, *poz. 326, poz. 605*)

ROZDZIAŁ 1

Podmiot i przedmiot opodatkowania

Art. 1. [Zakres podmiotowy i przedmiotowy]

Ustawa reguluje opodatkowanie podatkiem dochodowym dochodów osób fizycznych oraz daniną solidarnościową.

Uwagi wstępne

1. Artykuł 1 u.p.d.o.f. jest przykładem przepisu ogólnego, który rozpoczyna ustawę i wynika z zasad techniki prawodawczej zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z 20.06.2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz.U. z 2016 r. poz. 283). Ustawa wskazuje, że w przepisach merytorycznych można wydzielać przepisy ogólne i szczegółowe. Wydzielone przepisy ogólne można systematyzować w grupy tematyczne i oznaczać odpowiednimi nazwami.
2. W zakresie opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych ustawa jest podstawowym źródłem prawa. Jednocześnie wskazać należy, że zgodnie z Konstytucją RP źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Oznacza to, że ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych nie jest jedynym źródłem

prawa w zakresie opodatkowania, w tym także podatkiem dochodowym od osób fizycznych. W związku z powyższym podatnik powinien pamiętać, aby na przykład w zakresie opodatkowania dochodów osiągniętych za granicą zapoznać się nie tylko z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych, lecz także umowami o unikaniu podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska i które zawarte są z określonymi państwami. Istotne jest również, który akt prawny ma pierwszeństwo. Jak wskazuje art. 91 Konstytucji RP, umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową. Tym samym umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania stanowią część polskiego porządku prawnego i należy je traktować jako przepisy ogólnie obowiązujące, z pierwszeństwem przed ustawą, w przypadku gdy nie da się ich pogodzić z umową.

3. Zastanowieniu podlega jednak również kwestia źródeł, które nie są wskazane w Konstytucji RP. Jak wskazuje art. 14a o.p., minister właściwy do spraw finansów publicznych dąży do zapewnienia jednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego przez organy podatkowe, w szczególności poprzez wydanie interpretacji ogólnej lub objaśnień podatkowych. W przypadku interpretacji ogólnej wydanie następuje na wniosek lub z urzędu. Z kolei w przypadku objaśnień podatkowych Ordynacja podatkowa nie pozostawia przestrzeni do składania wniosku o wydanie objaśnień podatkowych, jest to więc intencja jedynie ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Interpretacje ogólne oraz objaśnienia podatkowe są instytucją, która ma kluczowe znaczenie dla podatników z uwagi na fakt, że – jak wskazuje art. 14k o.p. – zastosowanie się do interpretacji ogólnej nie może szkodzić temu, kto się do niej zastosował, jak również w przypadku nieuwzględnienia jej w rozstrzygnięciu sprawy podatkowej. Podobna sytuacja występować będzie w odniesieniu do objaśnień podatkowych, co z kolei wynika z art. 14n § 4 o.p., który wskazuje na tożsamą ochronę w przypadku zastosowania do objaśnień podatkowych. Podatnicy z kolei chętnie korzystają z trzeciej instytucji, która uregulowana jest w Ordynacji podatkowej, tj. interpretacji indywidualnych. Artykuł 14b o.p. reguluje, że Dyrektor KIS, na wniosek zainteresowanego, wydaje, w jego indywidualnej sprawie, interpretację przepisów prawa

podatkowego. W przypadku zastosowania się do takiej interpretacji indywidualnej podatnik również nabywa moc ochronną wnioskodawcy, która wynika z art. 14k § 1 o.p.: zastosowanie się do interpretacji indywidualnej przed jej zmianą, stwierdzeniem jej wygaśnięcia lub przed doręczeniem organowi podatkowemu odpisu prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego uchylającego interpretację indywidualną nie może szkodzić wnioskodawcy, jak również w przypadku nieuwzględnienia jej w rozstrzygnięciu sprawy podatkowej. Powyższe instytucje uregulowane w Ordynacji podatkowej nie są wskazane jako źródła prawa w Konstytucji RP, jednakże są ważną dla podatników możliwością do skorzystania z objaśnień oraz interpretacji przepisów, zapewniając ochronę dla podatników, w szczególności w sytuacji gdy dane przepisy są dla nich niejasne. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż jako że same te instytucje nie są źródłami prawa w Polsce, a jednocześnie wielokrotnie można się spotkać zwłaszcza z objaśnieniami podatkowymi, które poszerzają zakres stosowania prawa poza ramy ustawy, to kluczowa jest odpowiedź na pytanie, w jaki sposób są one uregulowane. Istotne bowiem jest to, że same interpretacje oraz objaśnienia mają jedynie dokonywać interpretacji przepisów lub przedstawiać wyjaśnienie tych przepisów, a nie dokonywać zwłaszcza poszerzenia obowiązków podatników poza te, które wynikają wprost ze źródeł prawa.

4. Artykuł 1 u.p.d.o.f. wskazuje podmiotowo i przedmiotowo, jaki jest zakres stosowania przepisów ustawy. Opodatkowanie na gruncie tej ustawy obejmuje osoby fizyczne, z kolei przedmiotem opodatkowania są dochody osób fizycznych. Ustawą objęta jest także danina solidarnościowa.
5. Z dniem 1.01.2019 r. weszła w życie ustawa z 23.10.2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 1787 ze zm.), która wprowadziła do omawianej ustawy dodatkowy obszar opodatkowania, tj. daninę solidarnościową. Celem jej wprowadzenia było wdrożenie w Polskę przepisów, które w ocenie ustawodawcy są powszechnie stosowane w innych państwach europejskich, i jednocześnie zapewnienie stałego wpływu do budżetu państwa oraz pozytywnego wpływu na sytuację społeczną i ekonomiczną rodzin, których członkowie również należą do grupy osób objętych nową formą daniny. Nowa danina solidarnościowa wprowadzona do ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych stanowi wypełnienie obowiązków

wynikających z art. 217 Konstytucji RP, zgodnie z którym nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy. Uregulowania dotyczące dodatkowego obszaru opodatkowania zostały bardziej szczegółowo wskazane w rozdziale 6a u.p.d.o.f. dotyczącym daniny solidarnościowej. Zgodnie z art. 30h u.p.d.o.f. osoby fizyczne są obowiązane do zapłaty daniny solidarnościowej w wysokości 4% podstawy obliczenia tej daniny. Za podstawę obliczenia daniny należy wziąć nadwyżkę ponad 1 000 000 zł sumy dochodów podlegających opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 ust. 1, 9 i 9a, art. 30b, art. 30c oraz art. 30f po ich pomniejszeniu o:

- 1) kwoty składek, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 i 2a, oraz składek, o których mowa w art. 30c ust. 2 pkt 2,
 - 2) kwoty, o których mowa w art. 30f ust. 5
- odliczone od tych dochodów.

Tym samym dochód, który jest podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, stanowi również w przypadku podatników osiągających dochód powyżej 1 000 000 zł podstawę do dodatkowego opodatkowania.

Zakres przedmiotowy

6. Przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych jest w pierwszej kolejności dochód osób fizycznych. Jak wskazuje *Słownik języka polskiego PWN* (<https://sjp.pwn.pl/slovniki/doch%C3%B3d.html>, dostęp: 1.03.2023 r.), za dochód uważa się sumę „wplywów pieniężnych w gospodarce państwa, przedsiębiorstwa, jednostki w określonym czasie pomniejszoną o koszty ich uzyskania”. Definicja ta jednakże nie może mieć odniesienia do omawianej ustawy z uwagi na fakt, że ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych posiada swoją własną definicję prawną pojęcia dochodu. W przypadku gdyby uznawać za dochód sumę wpływów pieniężnych, mogłoby dojść do sytuacji, w której podatnik rozpoznawałby jako dochód same wpływy, a to prowadzić by mogło do sytuacji opodatkowania na przykład wpływów w postaci pożyczek, które

same w sobie nie powinny stanowić przychodu dla podatnika, gdyż co do zasady podlegają zwrotowi. W tym miejscu należy się zatem odnieść do definicji ściśle określonej w art. 9 ust. 2 u.p.d.o.f., który stanowi, że dochodem ze źródła przychodów jest nadwyżka sumy przychodów z tego źródła nad kosztami ich uzyskania osiągnięta w roku podatkowym. Jeżeli koszty uzyskania przekraczają sumę przychodów, różnica jest stratą ze źródła przychodów. Oznacza to tym samym, że opodatkowaniu podlega jedynie dochód, czyli nadwyżka przychodów nad kosztami uzyskania przychodu, nie zaś strata podatkowa. Jednocześnie wskazać należy, że istnieją odrębne przepisy takie jak ustawa z 20.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2022 r. poz. 2540 ze zm.), która z kolei za podstawę opodatkowania wskazuje jedynie przychód, bez pomniejszania go o koszty uzyskania przychodu. Jest to jednak zupełnie odrębna regulacja z odrębnymi warunkami i kryteriami.

Zakres podmiotowy

7. Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych wskazuje, że opodatkowaniu podlegają osoby fizyczne. Definicja osób fizycznych nie jest uregulowana w tej ustawie, natomiast należy wziąć pod uwagę fakt, że nauka prawa podatkowego wielokrotnie posiłkuje się aktami prawnymi z innych dziedzin prawa, które regulują lub wyjaśniają kwestie dla tej ustawy. Do takich aktów prawnych należą choćby ustawa z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2021 r. poz. 2351 ze zm.) oraz ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1360 ze zm.). Przeszukując jednak różne akty prawne, nie znajdziemy definicji osoby fizycznej. Odnieść można się jedynie do Kodeksu cywilnego, który wskazuje, że każdy człowiek od chwili urodzenia ma zdolność prawną. Tym samym za osobę fizyczną uznać należy osobę posiadającą zdolność prawną.
8. Zdolność prawną należy oceniać według przepisów prawa cywilnego, o czym mówi art. 30 § 1 k.p.a. Odnosząc się zatem do art. 8 k.c., uznać należy, że zdolność prawna osoby fizycznej powstaje z chwilą jej narodzin, a kończy się z chwilą śmierci tej osoby. Nie oznacza to jednak wygaśnięcia zobowiązań podatkowych czy obowiązków podatkowych, gdyż odrębne

Art. 7a. [Przychody przedsiębiorstwa w spadku;
wykaz składników przedsiębiorstwa w spadku;
właściwy urząd skarbowy; koszty uzyskania
przychodów przedsiębiorstwa w spadku]

1. Przychody przedsiębiorstwa w spadku uznaje się za przychody ze źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3.
2. Powstanie przedsiębiorstwa w spadku nie jest traktowane jako rozpoczęcie działalności gospodarczej.
3. Równoznaczne z likwidacją działalności gospodarczej jest wygaśnięcie:
 - 1) zarządu sukcesyjnego albo
 - 2) uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego – w spadku gdy zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony i dokonano zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników.
4. Przychodami przedsiębiorstwa w spadku są wszystkie przychody związane z działalnością prowadzoną przez to przedsiębiorstwo, w tym w formie spółki cywilnej. Do przychodów zalicza się również przychody z odpłatnego zbycia składników majątku wchodzących w skład przedsiębiorstwa w spadku, niezależnie od tego, kiedy zostały nabyte przez zmarłego przedsiębiorcę, z wyłączeniem składników, których wartość początkowa ustalona zgodnie z art. 22g nie przekracza 1500 zł. W tym przypadku przepisu art. 14 ust. 2c nie stosuje się.
5. Przedsiębiorstwo w spadku sporządza wykaz składników majątku przedsiębiorstwa w spadku na dzień otwarcia spadku. Wykaz zawiera co najmniej następujące dane: liczbę porządkową, określenie (nazwę) składnika majątku, datę nabycia przez zmarłego przedsiębiorcę składnika majątku, kwotę wydatków poniesionych przez zmarłego przedsiębiorcę na nabycie tego składnika majątku oraz kwotę wydatków poniesionych na jego nabycie zaliczoną do kosztów uzyskania przychodów, jak również wartość początkową, metodę amortyzacji i sumę odpisów amortyzacyjnych.
6. Urzędem skarbowym właściwym w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym przedsiębiorstwa w spadku jest urząd skarbowy,

przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym zmarłego przedsiębiorcy wykonuje swoje zadania.

7. Przedsiębiorstwo w spadku może zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów koszty poniesione przez zmarłego przedsiębiorcę związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, które zgodnie z ustawą podlegałyby potrąceniu w okresach sprawozdawczych przypadających po śmierci przedsiębiorcy.

Uwagi wstępne

1. Przedsiębiorstwo w spadku zob. tezy 1–7 do art. 1a.

Przychody przedsiębiorstwa w spadku

2. Przedsiębiorstwo w spadku, ponieważ uzyskało podmiotowość prawnopodatkową jako jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, stanowi odrębny podmiot podatkowy.
3. Przedsiębiorstwo w spadku, jeśli osiąga przychody, kwalifikowane są one jako przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej. Nie jest co prawda zakładana odrębna pozarolnicza działalność gospodarcza, jednak niejako kontynuowana jest ona w formie odrębnej od przedsiębiorcy zmarłego, ale jednak nadal tej samej działalności gospodarczej. Powstanie przedsiębiorstwa w spadku nie jest traktowane jako rozpoczęcie działalności gospodarczej, co jest kluczowe z punktu widzenia również organizacyjnego, gdyż podmiot ten ma na przykład ten sam identyfikator podatkowy, o czym stanowi art. 12 ust. 1b ustawy z 13.10.1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz.U. z 2022 r. poz. 2500 ze zm.). Numer identyfikacji podatkowej nadany przedsiębiorcy przechodzi na przedsiębiorstwo w spadku i wygasa wraz z wygaśnięciem zarządu sukcesyjnego, a jeżeli zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony – wraz z wygaśnięciem uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego.
4. Przychodami przedsiębiorstwa w spadku są wszelkie przychody związane z działalnością prowadzoną przez to przedsiębiorstwo, w tym również

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) jest jedną z ważniejszych ustaw podatkowych, w sposób bezpośredni dotyczy kilkudziesięciu milionów podatników, a stosowanie jej przepisów wciąż napotyka wiele problemów interpretacyjnych.

Autorki w prosty i przystępny sposób pomagają zrozumieć zawilości ustawy, omawiając m.in. zagadnienia dotyczące:

- przepisów przejściowych odnoszących się do konfliktu zbrojnego w Ukrainie,
- nowych zasad rozliczania małżonków i osób samotnie wychowujących dzieci,
- nowych zasad poboru zaliczki na podatek dochodowy przy więcej niż jednym płatniku,
- zmian w dochodach uzyskiwanych przez małoletnie dzieci,
- rezygnacji pracownika z podwyższonych miesięcznych kosztów uzyskania przychodów,
- zmian w ulgach podatkowych, w tym uldze na zabytki,
- nowych oświadczeń i wniosków przekazywanych płatnikom.

Książka przeznaczona jest dla doradców podatkowych, właścicieli biur rachunkowych oraz pracowników działów finansowo-księgowych w przedsiębiorstwach. Zainteresuje również adwokatów i radców prawnych, a także pracowników organów podatkowych.

Monika M. Brzostowska – doradca podatkowy; wykładowca na studiach podyplomowych na Uniwersytecie w Białymstoku; absolwentka Wydziału Ekonomii i Zarządzania UwB; ukończyła studia podyplomowe z finansów i rachunkowości przedsiębiorstw na ww. wydziale, z doradztwa podatkowego na Wydziale Prawa UwB oraz z prawa karnego skarbowego na Uniwersytecie Jagiellońskim; trener i szkoleniowiec; specjalizuje się głównie w podatkach dochodowych; posiada bogate doświadczenie w pracy z mikroprzedsiębiorcami.

Patrycja Kubiesa – doradca podatkowy; członek Zarządu Małopolskiego Oddziału Krajowej Izby Doradców Podatkowych oraz członek Stowarzyszenia Naukowego Prawa Podatkowego; absolwentka Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie; szkoleniowiec; autorka wielu opracowań i artykułów w uznanych firmach i wydawnictwach w Polsce.

9788383281919 W02P01

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

ISBN 978-83-8328-191-9

9 788383 281919

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 199 Zł (W TYM 5% VAT)